Eva Střihavková

MŮRY

Dva sourozenci, zmizení matky a touha zůstat pohromadě.

MŮRY

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována bez písemného souhlasu nakladatele.

Copyright © Eva Střihavková, 2026
Cover & Layout © Tomáš Cikán, 2026
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2026

ISBN 978-80-277-7358-9 (pdf)

M

Eva Střihavková

Ů

R

Y

„Co teď dál?
To, co předtím.
Dál ráno vstávat a večer chodit spát
a dělat, co je potřeba, aby člověk přežil.
Bude to trvat dlouho.
Možná celý život.“

Agota Kristof, Důkaz

PROLOG

Dívá se z okna své vily, zatím jen prší, ale meteorologové předpověděli, že kolem druhé odpoledne přijde vichřice. Jenže už jsou tři hodiny a pořád nic. Bojí se o borovice v zahradě, jsou starší než on, což se o většině věcí, kterými se obklopuje, říct nedá. Má rád nové věci a nesnáší všechno, co mu připomíná minulost. Možná i proto, že musí o minulosti skoro pořád mluvit. Občas se ráno vzbudí a není si jistý, v jaké době žije.

Ve tři hodiny a sedm minut přichází první silnější poryv větru. Špička borovice se lehce nakloní doleva, spodní mohutné větve se rozkývají.

Ve tři hodiny a osm minut je ale zase bezvětří a do místnosti vchází jeho dvaadvacetiletá asistentka. Pohled na nadřízeného v trenýrkách a rozepnuté košili ji rozhodí. Věcí, které ji v posledních dnech na jeho chování vyvádějí z míry, je víc. Nejdřív byla ráda, že nemusí v nějakém neosobním kanclu za pár korun vařit kafe lidem, kteří ji nezajímají. Poslední dobou ale přemýšlí nad tím, že si sežene jinou brigádu. Když na tohle místo kývla, myslela si, že se bude starat o jeho kalendář, zařizovat besedy se čtenáři, koordinovat uklízečky a předraženou službu, která mu vozí krabičky s jídlem odpovídajícím jeho věku a potřebám. A pak je tady ještě spousta dalších věcí, které se člověku po osmdesátce prostě dělat nechtějí, když je dělat nemusí. A jí to za ty peníze nevadilo.

Veřejnost o něm mluví jako o hrdinovi, má velmi uhlazené vystupování a slušnost je pro něj jednou z nejdůležitějších ctností, jak často zdůrazňuje.

Proč tedy stojí ve své pracovně téměř polonahý, když věděl, že za ním přijde asistentka? Vysvětlení přijde záhy.

„Nikam nepůjdu, potřebuju, abys tam zavolala a zrušila to," oznámí mladé ženě pevným hlasem. Nervozita jí projede středem těla od krku dolů s takovou intenzitou, jako by se ji někdo pokoušel rozetnout na dvě poloviny.

Před hodinou telefonovala s Kanceláří prezidenta republiky. S velmi milou dámou si pro pořádek potvrdily harmonogram, který ona i její šéf znali už z e-mailu. Nejprve by se měl zúčastnit smluveného předávání medailí a poté se v Černínském paláci setkat s lidmi, kterým během svého života pomohl. Druhá část programu je pro něj překvapením, dojemným momentem pro všechny zúčastněné.

Před telefonním hovorem byla velmi nervózní, notnou chvíli se musela odhodlávat. Když to dokázala, ulevilo se jí. Na Hrad volá pravděpodobně poprvé a naposledy, myslela si. Uvědomovala si, že o nic nejde, ale ona je vždycky trochu nervózní, když volá cizím lidem, ačkoliv to nemá žádné hlubší opodstatnění. Představa, že bere telefon znovu do ruky, aby všechno zrušila, jí připadá strašná.

„Nikam volat nebudu. Když chlap jednou něco slíbí, musí to dodržet. Tohle často opakuješ, ne? Tak se toho drž!" Asistentka k němu asertivně natáhne ruku se třemi různými kravatami, aby si vybral. Uvnitř se třese.

„Tak kterou kravatu si vezmeš?"

On se na kravaty ani nepodívá, zato si zpoza brýlí prohlíží svou asistentku a napadne ho, že kdyby jí před lety

nenabídl tykání, nebyla by teď tak drzá. Platí ji proto, aby poslouchal její názory, nebo aby ona plnila úkoly, které jí zadá? Nakonec se ale asistentce omluví za své chování i za to, že není oblečený. Teď se mu sice zdá drzá, ale jinak ji má rád. Ne víc, než by se slušelo. Váží si jejího mládí, energie i názorů. Přestože je o tolik mladší než on, nemá pocit, že by potřebovala jeho rady. Ona totiž netápe, nestydí se, a když si něčím není jistá, přizná to a ptá se.

„To nic, viděla jsem už horší věci než chlapa ve spodkách," zalže a zakryje své zhnusení úsměvem, aby situaci odlehčila.

„Uvařím ti kafe, vypadáš unaveně," konstatuje poté, co si uvědomí, že jeho šedé váčky pod očima jsou tmavší než obvykle.

„Myslíš, že to přežijí?" zkoumavě se dívá z okna.

„O čem to mluvíš?"

„O borovicích."

Ona jen pokrčí rameny a ustaraně pozoruje jeho pohyby. Zkoumá, jestli se mu netřesou ruce, jestli není přespříliš toporný, jestli si ještě zvládne obléknout kalhoty vestoje. Přes veškeré výhrady k jeho osobě by se jen nerada stala svědkem toho, jak ze stále vitálního a moudrého muže vyprchává život. I ona k němu koneckonců vzhlíží, stejně jako spousta dalších lidí, kteří znají jeho příběh.

„Donesu ti sem ty namazané čerstvé rohlíky, ať odjíždíš najedený." Než dívka zmizí ve dveřích, uváže mu na krk žlutou kravatu. Její šéf jich má sice osm, pokaždé si ale nakonec vezmu tu žlutou, aniž by vysvětlil proč.

Muž se dál dívá na borovice, ale tentokrát s lehkým úsměvem na tváři. Přesně takhle si totiž představuje, že

by o něj pečovala manželka. Záleželo by jí na tom, aby byl čistě oblečený, najedený a milý na lidi. Jenže on žádnou manželku nikdy neměl. I proto dlouhá léta vyplňuje čas besedami, kde se těší obdivu mnohých lidí.

O hodinu a půl později nastupuje do černé limuzíny, kterou mu poslali z Hradu, řidič za ním zavře dveře. Venku je stále bezvětří. A jen on hluboko uvnitř sebe ví, že prázdnota publikem, obdivem ani oceněními zaplnit nejde.

PRVNÍ

ČÁST

1

Táhneme plnou tašku cibulí, jablek a brambor. Paní prodavačka ze zelovocu říkala, že by do zítřka stejně shnily, a tak za ně nic nechtěla. Paní prodavačka nás má ráda, jsme prý moc hodné děti, když každý den chodíme na nákup a pomáháme mamince. Dojímá se nad námi, protože si myslí, že jsme chudí, když toho vždycky kupujeme málo. Nemýlí se, ale znám několik rodin, které jsou na tom hůř.

Cestou domů se s Idou o tašku střídáme. Ségra chce vždycky dělat to samé, co já. Vezme si tašku do náruče, ale neujde s ní víc než metr, je pro ni moc těžká.

Hrajeme naši oblíbenou hru. Čtu Idě názvy ulic a říkám jí, po kom jsou pojmenované a proč. Většinou to nevím, a tak si vymýšlím. Dávám těm lidem nadpřirozené schopnosti, vyprávím jí o nich různé příběhy, ve kterých vystupují jako hrdinové.

Idě se to moc líbí. Mám rád, když se směje, a kolemjdoucím se to taky líbí. Usmívají se na nás a často říkají, že jsme pěkné děti. Chválí mě, že jsem dobrý bratr, když se o svou malou ségru tak hezky starám. Taky občas někdo řekne, že nás naší mamince závidí.

„Myslíš, Kryštůfku, že taky jednou budou naše jména na cedulích? Že po nás pojmenují ulici nebo náměstí?"

„Copak ty umíš lítat nebo být neviditelná?" píchnu ji z legrace prstem do boku a ona se zasměje.

„Já si myslím, že ty tam jednou budeš, Kryštůfku," řekne bezelstně, protože je mladší než já a věří v zázraky.

Zaklapnou se za námi dveře od bytu. Rozsvěcuju lampu s látkovým stínidlem, mámě ji vyrobil jeden z jejích nápadníků, který pracoval na soustruhu.

Jednoho dne stál ve dveřích s lampou a nadějí, že s námi zůstane. Nakonec ale zůstala jen ta lampa, která mi připomíná jeho zrzavé vlasy a pihaté ruce, jichž jsem se štítil. Ostatní věci, které máme doma, jsou ale zásluhou maminky. Dečky, ubrusy i obrázky na stěnách s domečky a zahradami plnými hus, vyšívala, když nemohla spát. Polštáře a deky šila ze starých sukní a závěsů, když potřebovala vybavit byt a musela šetřit. Ponožky nám upletla ze svetrů, ze kterých jsme už vyrostli. Nosíme je místo bačkor i v létě, protože v našem tmavém bytě se ztrouchnivělými okny je pořád chladno. Na lustru jsou sklíčka zavěšená na provázcích, která jsme s mámou sbírali loňské léto v potocích. Domů jsme si nosili jen ta pěkně zaoblená, protože nehrozilo, že se o ně pořežeme. Nejvíc máme zelených a hnědých, pár bílých a jen jedno oranžové. Maminka říkala, že je moc vzácné, protože nikdy neviděla oranžovou lahev. Slíbila, že tomu, kdo zjistí, odkud by oranžové sklo mohlo pocházet, koupí největší zmrzlinový pohár ve městě. Od té doby s Idou v potravinách vždycky důkladně prohlížíme všechny přepravky s pivem a limonádami. Oranžovou lahev jsme mezi nimi ale dosud nenašli.

Doma to najednou začíná smrdět. Ida nakrčí nos.

„Fuj! Co tady zase tak strašně smrdí?“ ptá se mě sestřička, jako skoro každý den.

Vím, co puch způsobuje, ale nechci jí to říct. Bojím se, že by plakala, a to nechci.

Rychle větrám, ale už je pozdě. Nechutný odér se usazuje na našich rtech i v krku.

„Pojď vařit," snažím se nás rozptýlit a Ida si nadšeně dostrká stoličku ke kuchyňské lince. Jenom já jí dovolím držet opravdický nůž. Dospělí tvrdí, že dětem ostré věci do ruky nepatří, prý se můžeme zranit. Jenže já měl nůž v ruce mockrát, když se ostatní nedívali. Krájel jsem s ním hlínu, trávu, listy i žížaly a nikdy, nikdy se mi nic nestalo.

„Máma nám vynadá, Kryštofe!"

„Nevynadá, bude to naše tajemství. Tak rozkrojíš to jablko už konečně?"

Ještě chvíli se odhodlává. Nakonec ho rozpůlí dokonale.

Já zápasím s cibulí, kterou chci namočit do medu. Oči mě z ní pálí tak, že skoro nevidím. Od mámy ale vím, že cibule v medu je léčivá, a tak to štípání vydržím.

„Co ti zůstane v očích, když si všechny slzy utřeš do utěrky?" položí mi Ida jednu ze svých otázek. Maminka říká, že Ida pokládá záludné otázky, a většinou neví, co na ně odpovědět.

„Už máš nakrájená ta jablka?" vyhnu se odpovědi vlastní otázkou.

„Nemám. Už mě to nebaví." Seskočí ze stoličky a utíká si hrát.

Tvořím z plátků jablek hvězdy maminčiným vykrajovátkem, na které se smí sahat jen před Vánoci, jenže teď je všechno jinak.

Idě jablka k večeři nestačí, má chuť na kotlety na smetaně. Nabízím jí, že opeču chleba a cibuli. Jenže suchý chleba nechce a cibule ji pálí. Naše bývalá sousedka, velmi

starostlivá žena, která milovala pocit, že má vždycky pravdu, říkala, že když nebudu jíst, umřu. Ale neměla pravdu. Poslední dny dávám své školní obědy Idě, skoro nejím a pořád žiju. Dospělí strašně přehánějí, když mluví s dětmi.

„Dala by sis med?"

Ida zakroutí hlavou, protože ho snídáme už několik dní v kuse. Ráno si vždycky sedneme na koberec, hrajeme si a u toho si namáčíme chleba přímo do sklenice s medem; další věc, kterou by nám máma nedovolila.

Dostanu ale nápad, jak Idu nalákat, aby se najedla.

„Vezmi si štokrle a pojď," vedu sestřičku ke kvelbu, dřepnu si a přesvědčím ji, aby mi vlezla na ramena. Pak si stoupnu na stoličku a přiblížím Idu k páté polici plné sklenic s květnovým medem. Maminka ho dává až nahoru, protože květnový med je nejvzácnější; musí se s ním šetřit. Že je hodnotnější než ostatní, dokládá i pečlivě přivázaný kousek květované látky na víčku.

Ida se bojí sklenice dotknout, je naučená, že na květnový med se nesahá. Touha zjistit, jak vlastně chutná, u ní ale zvítězí.

„Sníme si ho v domečku," rozhodne Ida.

A protože jí chci udělat radost, stavím rychle z polštářů, deky a gauče útulnou barabiznu. Oba si do ní zalezeme s plechovou svítilnou, Ida vybere červený filtr. Odšroubujeme víčko a pozorujeme, jak do sebe tekutý med postupně vcucává dřevěnou lžičku. Nenechám ji zmizet úplně, na poslední chvíli ji vytáhnu a dám Idě ochutnat jako první.

Nakonec jsme zklamaní. Nerozeznáme jeho chuť od ostatních medů, ale i tak dohromady sníme tři poctivě namazané krajíce starého chleba. Takového, který bychom

jinak odložili do krabičky na topení a později ho odnesli slepicím do nedaleké zahrádkářské kolonie.

Ida poté, co dojíme, posmutní. „Nelíbí se mi dělat zakázané věci."

Ségra poslední dobou lpí na dodržování pravidel. Strašně dlouho jsem se těšil na to, až trochu vyroste a bude s ní větší zábava, ale smysl pro zodpovědnost se u ní prohlubuje.

Maminka mi jednou řekla, že po každém zalhání umře jedna světluška. Vysvětlila mi, že světlušky jsou potřeba, protože nikdy nevíme, kdy se ocitneme v noci v lese.

„Mám plechovou svítilnu," podotkl jsem.

„Můžou v ní dojít baterky. Pak ti budou světlušky dobré."

Na to jsem jí tehdy neměl co říct. Dneska už sice nevěřím, že by světlušky zhasínaly kvůli lžím, radši ale mluvím pravdu. Je lež totéž, jako když dělám něco, co se nesmí? Na tom teď ale nesejde, protože je všechno jinak.

2

Zase ten stejný smrad. Nejdřív je kyselý, potom nasládlý, připomíná spálenou gumu, papír i vlasy. Náš byt se rázem proměňuje v zatuchlé doupě. Oknem vpouštím do bytu vzduch nasáklý zápachem z okolních továren. Vařím čaj ze sušených bylinek, těch máme spoustu.

Posadíme se s Idou na koberec v pokojíčku. Už mám na sobě brašnu a zbývá posledních pár minut, jinak přijdu pozdě do školy.

„Co potřebují dinosauři?" ptám se sestřičky.

„Najíst se," opakuje snaživě nacvičenou odpověď.

„Co potřebují ryby?"

„Zaplavat si v lavoru."

„Na co nesmíš sahat?"

„Na kamna, troubu, zásuvky a vypínače."

„Když se budeš bát, kam půjdeš?"

„Do maminčiny skříně."

„A tam co?"

„Co?" ptá se bezradně Ida, jako bychom to spolu pečlivě netrénovali.

„No tak, Ido! Vždyť to víš, tak to řekni!"

„Nevím! Nemůžu si vzpomenout," začíná natahovat.

„Tam si rozsvítíš baterku a nastavíš si na ní červený filtr, ten máš přece nejradši."

„A můžu i žlutý?"

„Samozřejmě."

„I modrý?"

„I modrý, Iduško."

„A zelený taky?"

„I zelený filtr," usměju se. „A teď mi ještě řekni, co nesmíš dělat u oken."

„Nesmím je otevírat, bušit do nich nebo vykukovat ven."

„A proč?"

„Protože to musí vypadat, že tady nikdo není."

„Správně, Iduš. Až se vrátím, máš se na co těšit."

Obejmeme se.

Zatímco já budu sedět na hodině českého jazyka, Ida si bude hrát s dinosaury. Pak následuje hodina matematiky. To si Ida odnese kamínky, na které jsme společně namalovali ryby, do lavoru. Nasvačí se jablek a pak snad bude

spát. Ve škole dnes máme k obědu svíčkovou a já si dal do aktovky zavařovací sklenici, abych mohl Idě svou porci donést. Zaslouží si to.

Až se naobědvá, tak spolu půjdeme na hřiště, jako každý den. Na hřiště chodí odpoledne všechny děti, a tak tam musíme i my, přestože na to nemám vůbec náladu. Musíme se chovat jako dřív, aby nikdo nic nepoznal. Vydrželi jsme to docela dlouho a za dva dny už konečně začínají prázdniny. A maminka říkala, že první prázdninový den už zase budeme spolu, že se vrátí. Doufám, že na mě bude pyšná, že jsem všechno zvládl. Rozhodl jsem se, že se jí k otevření májového medu přiznám. Myslím, že mi odpustí.

3

Každý den si s Idou říkáme tři věci, které máme na mamince nejraději. Já je potom zapisuju do modrého sešitu. Nevěděl jsem, že známe tolik slov. Že mám mámu rád, jsem ale věděl vždycky. Bojím se, že když to všechno nesepíšu, zapomenu, jak vypadá, stejně jako se mi už dávno přestali vybavovat všichni ti lidé, které jsem dřív vídal denně, ale dnes si sotva vzpomenu na odstín jejich vlasů.

Když jsem maminku viděl naposledy, tak plakala a říkala mi, že se první den prázdnin všechno vyřeší. Že mi nesmí nic prozradit, ale nemám se bát. Taky mi kladla na srdce, abych do té doby pečoval o Idušku.

„Musí to vypadat, že jsem tady s vámi," řekla mi důrazně. „Nikdo nesmí poznat, že jste tady sami. Musíš chodit

do školy a neodmlouvat. Na chodbě musíte každého zdravit, a když se někdo zeptá, kde jsem, řeknete, že v práci. V noci musíte mít zhasnuto a být potichu. Ano? Zvládneš to? Budeš si dělat všechny úkoly?"

„A kde budeš, mami, když nebudeš s námi?"

„Tak budeš si dělat ty úkoly, aby nikdo nic nepoznal?" vyjela na mě máma. Zdála se mi nervózní.

„Ano," pokusil jsem se o co nejposlušnější tón, abych ji uklidnil. Nemám totiž rád, když se zlobí. „Ale proč to všechno musím dělat?"

„Neptej se proč. Zopakuj, co jsem ti před chvílí řekla!"

Vždycky vyžadovala, abych po ní opakoval slova, protože si myslela, že jen tak si zapamatuju, co mám, nebo naopak co nesmím udělat.

„Budeme dělat, že jsi neodešla."

„Přesně tak. Je to jen pár dní a ty jsi šikovný. Zvládneš to!" Na chvíli se zdálo, že se uklidnila, pohladila mě po rameni a dala mi pusu do vlasů, když ale zvedla oči, zdála se mi smutnější než kdykoliv dřív. Nudle a slzy si utřela do rukávu, když si myslela, že se nekoukám. Jenže já jsem se díval a nechápal jsem to. Vždycky mě napomínala, když jsem si zanudlil rukáv. Já jsem ji ale napomenout nemohl, protože jsem poznal, že je smutná.

Dnes je konečně první den prázdnin, a tak možná brzy dostanu své odpovědi.

Už je večer, celý den jsme byli s Iduškou doma. Bál jsem se, že kdybychom šli ven, mohli bychom něco hodně důležitého prošvihnout. Třeba mámin příchod.

„Půjdeme na houpačky?" opakuje dnes snad posté sestra.

„Nepůjdeme a už se neptej."

„Proč? Chci se houpat."

„Neptej se a hraj si," vytahuju z hlavy jedno z maminčiných zaklínadel, která mě vždycky umlčí. Na Idu ale nefunguje tak, jak jsem si sliboval.

„Jsem smutná," řekne mi a odhrne si vlasy z čela. Všímám si, že má přerostlou ofinu. Když je dneska konečně ten den, kdy se nám má maminka vrátit, měli bychom se upravit, abychom ji potěšili.

„Iduško, zahrajeme si na kadeřnický salon?"

Ségru to zaujme.

„Tady se posadíš, nebudeš se hýbat a já ti ostříhám ofinku, abys byla hezká. Můžu?"

Ida je nadšená a hned si sedá na svou červenou stoličku s kolečky.

Musím ji napomínat, aby se nehýbala, jinak to bude mít křivé. Poslechne mě, ale nakonec to má stejně zubaté. Napadne mě, že mi za tu marnou snahu maminka možná vynadá.

Znovu kontroluju hodiny, snad už potisící. Už je po šesté večer a pořád se nic nestalo. Máma nepřišla. Den ale přece ještě neskončil. Venku je pořád světlo. Musím být trpělivý.

„Teď já," bere mi Ida nůžky z ruky.

„Ne, ty ne! Jsi malá a mohla by ses šmiknout."

Ida začíná natahovat. Nechci, aby plakala, mohl by to slyšet nějaký soused a všechno by se na poslední chvíli zkazilo.

„Tak si je vezmi, na!" sedám si na zem, aby na mě dosáhla. Chvíli mi na hlavě cosi stříhá. Na tváři a krku mě šimrají ustřižené vlasy. Když se společně postavíme před zrcadlo, jeden druhému se smějeme.

„Vypadám jako maminka?“ chce vědět sestřička.

„Myslím, že jo. Jsi stejně krásná.“

„Kdy už se maminka vrátí?“

Říkám, že brzy, ale přitom tomu sám přestávám věřit.

Když Ida usne, vytahuju náš modrý sešit. Už do něj nepíšu jen o mamince. Dělám si zápisky z našich dní. Chci psát o všem a přesně tak, jak to zažíváme. Bez příkras, které si během dne vymýšlím kvůli cizím lidem, aby nikdo nepřišel na to, že jsme sami. Většinu věcí si ale vymýšlím hlavně kvůli Idě, aby se jí lépe usínalo. Potřebuju někam napsat pravdu, abych měl druhý den, pokud bude třeba, sílu zase lhát.

4

Včera jsme usnuli na pohovce. To by nám maminka nikdy nedovolila. Jenže včera nám to nemohla zakázat, protože nakonec nepřišla, přestože to slíbila. Všechno se mělo vyřešit, ale nestalo se vůbec nic. Maminka není jako ostatní dospělí, kteří něco říkají a něco jiného dělají. Vždycky splnila, co slíbila, a to samé chtěla i po nás. Jak mi tedy mohla v tak důležité věci zalhat? Bojím se, panikařím, a jestli jsem dosud věděl, co udělat a jak se chovat, abych nás neodhalil, teď už nevím vůbec nic.

Celé ráno se mi chce brečet, ale držím se. Navíc nejsou vyprané kapesníky a nechci si utírat nudle do rukávu, protože jsem už velký a velcí kluci takové věci nedělají.

Dřív mi vždycky spravila náladu návštěva bazénu, nevím, jestli to zabere i dneska, ale zkusím to. Sami do bazénu nesmíme, ale já se na mámu zlobím a chci něčím potěšit Idu. Kruh nám tam určitě někdo půjčí, a navíc – první prázdninový víkend mají děti vstup zdarma.

Venkovní brouzdaliště jsou plná, a tak sedím s Idou na okraji vnitřního bazénu. Je hluboký, mám strach ji do něj pustit s kruhem, do kterého by se vešly tak tři děti.

„Proč tady tak sedíte?" ptá se nás cizí veselá paní. Představí se nám jako instruktorka plavání a trvá na tom, že Idu dneska naučí plavat. Už to prý naučila stovky dětí. Ta paní je úplně jiná než naše maminka. Má krátké nehty i vlasy a nahlas se směje. Docela se mi líbí.

„Ta paní má hrozně žluté a ošklivé zuby," pošeptá mi Ida do ucha.

„Víš co? Budu plavat v téhle dráze, a kdyby sis to rozmyslela, tak na mě mávni, jo?" řekne ta veselá paní.

„Chtěla bych jít radši ven," špitne nedůvěřivě Ida.

Vedle venkovního brouzdaliště zrovna probíhá soutěž v pojídání koláče, kterou jsem už párkrát viděl, ale nikdy se jí nezúčastnil. Rodiče soutěžících dětí mezi sebou vždycky vyberou peníze, které se do koláče zapečou, a ten, komu se peníz ocitne v puse, si ho může nechat. Naše máma nikdy nechtěla, abychom se do soutěže zapojili. „Víte, kolik je na mincích bacilů? Kolik prasat je drželo v rukou? Ještě něco chytíte," prohlásila tehdy rozhodně.

Sleduju děti s lehkou závistí, tak jako posledně, když jsem si přál soutěžit s nimi. Pan rozhodčí, tatínek dvojčat, která mají větší pusu než všichni ostatní, díky čemuž jsou

ve výhodě, si mě všimne a chce, abych se v dalším kole zapojil. Postaví mě naproti klukovi, který je o dvě hlavy vyšší. To nemůžu vyhrát. Iduška mi ale pošeptá do ucha, že určitě zvítězím, a tak tomu klukovi neuhnu.

Koušu, jak nejrychleji umím. Jakási žena, která chlapce podporuje otravným ječením jen kousek od našich obličejů, mi několikrát šlápne na nohu. Nakonec jsem to já, kdo v puse jako první cítí nakyslou chuť peněz. Minci ale musím odevzdat. Výměnou za ni dostávám čtyři jízdenky do Hořic na Šumavě.

„Dej je tátovi, ať je schová, a za měsíc si můžete udělat výlet. Pořádají se tam hezké slavnosti," mrkne na mě tatínek dvojčat a já nevím, co říct. Tátu jsme nikdy neměli a teď už asi nemáme ani mámu. Chce se mi zase brečet, ale i teď to vydržím.

„Kryštofe, jak se má maminka?" slyším cizí ženský hlas. Trhnu sebou a otočím se. Mluví na mě matka mého soupeře, má zvednuté obočí a usmívá se. „No tak co? Řekneš mi, jak se má?"

„Má se ohromně." Používám slovo, které jsem nikdy dřív nevyslovil nahlas, dokonce mám pocit, že jsem trochu zakoktal.

„Proč jsi tak zaražený? Ty nevíš, kdo jsem, viď? Jsem kadeřnice, víš? Mamka mi ukazovala tvou fotku, když u mě byla naposledy."

„Ona má kadeřnici?" zeptám se tupě.

„Samozřejmě. Myslíš si, že ty vlasy má tak pěkné bez pomoci?" předstírá uraženost.

Uchechtnu se, protože si myslím, že právě tuhle reakci očekává.

„Vyřiď mamce, ať se co nejdřív objedná, mám toho teď hodně. Byla u mě sice před čtrnácti dny, ale na odrosty se musí chodit často."

„Na odrosty?"

„Jo, to se tak říká, ale ty ještě nemůžeš vědět, co to je. Mamka už má šediny. No jo, je to tak, nikdo nemládneme, ale ta barva nám vyšla hezky a hned napoprvé. Viď že jo? Jeden by nepoznal, že není její. To víš, léta praxe." Narovná se, přičemž se její už tak dost velká prsa ještě o něco nafouknou.

„Máma u vás byla na barvě? Kdy?" slyším sám sebe, jako bych byl zavřený v zavařovací sklenici. Nejsem si jistý, jestli mi bylo rozumět, jestli mě kadeřnice slyšela, a tak to zopakuju.

„Jo, byla u mě na barvě! Co se furt tak divíš? Vždyť říkám – takhle hezké vlasy by bez pomoci neměla."

„A kdy přesně u vás byla?"

„Ty jsi tak všetečný klučina! Já nevím, před čtrnácti dny, možná před třemi týdny, fakt nevím. Jsem na koupališti, nemám teď u sebe kalendář."

Ženě začíná docházet trpělivost.

„Potřebuju vědět, kdy u vás byla, abych jí mohl doma vynadat," vzpamatuju se.

„Hele, víš co?" položí mi ruku na rameno. „Prostě jí vyřiď, ať se objedná. A gratuluju k výhře!"

Stojím tam jako opařený. Myslím na to, jakou barvu mají matčiny vlasy. Nevšiml jsem si, že má šediny. A pokud byla na stříhání před čtrnácti dny, bylo to až po jejím odchodu? Dny mi splývají. Žijeme s Idou v dětském bezčasí. Jak dlouho ještě?

„Z čeho jsi smutný?“ ptá se mě Ida. Dneska mi předstírání dobré nálady nejde.

„Radši bych vyhrál ten plakát s autem.“

Co bych udělal s plakátem, vím naprosto přesně. Dal bych si ho nad peřiňák, který mám u nohou, a namířil na něj lampičku. Představoval bych si, že se tím mustangem proháním po americké dálnici a vozím zvědavé indiány, kteří znají jen jízdu na koních. Co si počnu s jízdenkami na Šumavu, netuším. Stydím se za to, že myslím na pitomý plakát, zatímco se nám ztratila maminka.

„Víš co? Tak půjdeme za tou paní a já se naučím plavat!“ navrhuje Ida, protože si myslí, že mi tím zlepší náladu. Táhne mě do krytého bazénu a mává na instruktorku, která se jí s radostí ujme.

Vozí Idu po vodě na břiše i na zádech a říká, aby se zkusila úplně uvolnit. Ida se kouká do stropu a po chvíli, asi proto, že té paní věří, oči zavře a nechává se podpírat. Myslím, že se jí to líbí, a mám radost za ni.

Instruktorka Idu nakonec po hladině dotáhne až ke schůdkům. „Ty jsi nám v té vodě snad usnula. Co jsi dělala v noci?“ Postaví Idu na schůdek. „Pevně se chytni madel,“ vyzve ji a vyždímá Idin vodou nasáklý culík. „Poproste maminku, aby vám na příště pořídila koupací čepici. Ráda vás tady zase uvidím!“

„Proč mě ta paní dneska nenaučila plavat, když to naučila tolik dětí, jak říkala?“

„Málokdo se naučí plavat hned. Mně to trvalo docela dlouho. A navíc – dospělí občas lžou.“

„Všichni dospělí lžou?“

„Jo, všichni.“

„I maminky lžou?“

„Někdy jo, když musí.“

„My taky budeme lhát, až vyrosteme, Kryštůfku?“

„Prosím tě, pojď a nemluv pořád.“

Nechci, aby se dál vyptávala. Nechci přemýšlet nad tím, proč máma lhala. Strašně se zlobím. Nejvíc se zlobím na sebe. Za to, že během dne skoro neříkám pravdu, a za to, že je to tak snadné. Za to, že se zlobím na mámu, která možná za nic nemůže.

Doma napustím Idě vanu, ale ne plnou, aby se neutopila. Máma to tak taky dělá. Naházím jí do vody pomalované kamínky. Hrajeme si, že to jsou ryby. Pak utíkám do máminy skříně. Představoval jsem si sám sebe v té skříni během posledních dní několikrát. Potřebuju se vybrečet ze strachu o mámu, o to, kde je, ale i ze strachu o nás a o to, co s námi bude. Nechci, aby Ida viděla, jak jsem slabý. Uvelebím se a přitáhnu si kolena pod bradu, jenže pláč najednou nepřichází.

Vyruší mě zazvonění.

Tiše mířím ke dveřím, vybírám si k tomu parkety, o nichž vím, že nevržou. Vím to, protože jsem si je poté, co jsme se sem nastěhovali, označil tužkou. Od té doby drobné puntíky s Idou tu a tam obnovujeme, aby nevybledly. Děláme to kvůli mamince, chceme jí o víkendech dopřát co nejdelší spánek, aby byla odpočatá a zdravá. Maminka má lehký spánek a budí ji i sebemenší zavrzání starých parket, tak proto ty puntíky.

Nalepím ucho na dveře. Pozná člověk poslepu vlastní matku podle dechu? Sám nedýchám, ale neslyším nic. Ozve se další zabušení, tak silné, že odskočím ode dveří.

Narazím při tom do aktovky. Člověk na chodbě už ví, že v bytě někdo je.

„Otevři! Dělej!“ syčí mužský hlas skrz dveře. Od jisté chvíle mi všechny mužské hlasy připomínají jeden jediný. A toho hlasu se moc bojím.

Sáhnu po klíčích v zámku, abych se ujistil, že je zamčeno na oba západy.

maminka

Byl jedním z mnoha. Přicházel každé pondělí a čtvrtek. Vždycky se objevil ve dveřích s náručí plnou balíčků. Byl nešikovný a trvalo mu, než věci odložil na stůl, aby mohl dveře zavřít. Domů nám kvůli němu vždycky nafoukal studený vzduch. Neměl jsem to rád. Tehdy jsme ještě bydleli na vršcích, kde v létě i v zimě fučelo. Sice jsem se tam narodil, ale na vítr jsem si nikdy nezvykl.

„Pověs návštěvě kabát,“ houkla na mě máma pokaždé od kamen, kde se na poslední chvíli pokoušela vylepšit nějaké jídlo. Maminka je šikovná, ale dobrá kuchařka nikdy nebyla, alespoň to o sobě tvrdí.

Náš pravidelný návštěvník pracoval jako poštmistr ve velkém městě v údolí a hrdě opakoval, že nikdy nepracoval rukama. Záleželo mu na tom, abych ho měl rád, a tak všechny balíčky, které si na poště nikdo nevyzvedl, nosil k nám domů. Přinášel jich hodně. Divil jsem se, že existuje tolik lidí, kteří si nedojdou pro zásilku. Nejčastěji bylo v krabicích jídlo, zavařeniny, ale i sladkosti. Občas jsem v nich nacházel hračky a oblečení, buď obnošené, nebo

nepadnoucí, na to se ale na vršcích nehledělo. Matka pracovala v údolí v porcelánce a peněz jsme měli vždycky málo. Máma tvrdila, že je to její volba. Daň za svobodu. Nerozuměl jsem jí a říkal jsem si, že jestli svoboda vypadá tak, že je člověk pořád v práci a ruce má od barev tak špinavé, že nejdou pořádně umýt, nechci nikdy vyrůst.

„Kryštůfku, ukaž, co máš v balíčku dneska?" Máma si vždycky utřela ruce do utěrky a posadila se vedle mě na postel. Křečovitě se usmívala, jak to občas dospělí dělávají o Vánocích, když se rozdávají dárky. Poštmistr ale nic z toho neviděl, protože, jako vždy po svém příchodu, zmizel v koupelně.

„Měl bys hezky poděkovat, Kryštofe," vybízela mě pravidelně máma, dřív než jsem si věc v krabici vůbec stihl prohlédnout. A já děkoval stejným způsobem, jakým mě on obdarovával – bez zájmu. Jeho skutečným zájmem byla moje matka. Byl jsem sice malý, poznal jsem ale, když mě měl někdo rád doopravdy a když to jenom předstíral. Taky jsem poznal, když mi chtěl někdo matku vzít.

Během poštmistrových návštěv mi máma vždycky ustlala v neckách v koupelně. Z počátku jsem to vnímal jako dobrodružství, nadšení mě ale brzy přešlo. Oželel bych všechny balíčky plné překvapení a zůstal radši v posteli s mámou.

„Hraj si, že jsi námořník, který ztroskotal na ostrově, ale nemůže odplout, protože v moři došla voda," poradil mi poštmistr tupě, když mě do koupelny zavírali potřetí a já tam nechtěl být a křičel jsem.

„V žádném moři na světě nemůže dojít voda," bránil jsem se.

Chlap vzdychl a já poznal, že mu dochází trpělivost. „Copak ty sis nikdy na nic nehrál nebo co? Ty dnešní děti…“ povzdechl si, ale odmítal se vzdát a vytasil se s dalším, o nic méně stupidním nápadem: „Tak si představ, že je to lanovka, do které si můžeš vzít deku a máš výhled na celé údolí. Nebo si představ, že je to houpací síť a pozoruješ hvězdy. Ráno mámě řekneš, kolik jsi jich napočítal.“

„Lanovka? Ale já už jsem na horách. Nepotřebuju žádnou lanovku ani deku a houpací síť mají sousedé,“ odsekl jsem a chlap to vzdal. Evidentně tomu bylo dávno, co si sám hrál, a proto přicházel s tak blbými nápady.

Dveře od koupelny matka zamykala. Někdy na hodinu, jindy na tři. Vím, co dělali. Všechno jsem to viděl škvírou v dřevěných dveřích.

„Brzy už nebudeš muset do necek a spát v koupelně,“ řekl mi jednou.

„Přestaneš k nám chodit?“

„To bys chtěl?“ Svraštil přehnaně obočí. Nebyl to jen špatný chlap, ale i herec.

„Ano, chtěl.“

„Kryštofe, to nejsou pěkné řeči,“ napomenula mě matka. Tehdy jsem poznal, že má poštmistra ráda. Do té chvíle mě nikdy neokřikla.

„Vím o jednom bytě dole ve městě. Tvé mámě jsem o něm už říkal.“ Pak se na ni obrátil a políbil ji. „Chci tě mít blízko,“ vzdychl jí do ucha.

Po téhle větě se rozloučili. Máma vzala do ruky louskáček na ořechy, které nám donesl, a drtila jednu skořápku za druhou. Třásly se jí u toho ruce.

„Ve městě je to pěkné, bude se ti tam líbit.“

„Já už jsem ve městě byl a tady se mi líbí víc."

„Ale dole tolik nefouká," usmála se a blažený výraz jí z tváře nezmizel až do dalšího pondělí.

Poštmistr nepřišel. A neukázal se ani ve čtvrtek, ani v pátek, ani o víkendu.

„Něco se mu muselo stát!" obávala se nejhoršího. V práci nahlásila, že je nemocná, a vzala mě na výlet do údolí. Udělala nám do termosky čaj a namazala chleby, což znamenalo, že to bude dlouhý výlet. Jenže pro mě to byla obrovská nuda. Chodili jsme kolem pošty, seděli jsme před ní na obrubníku a jedli svačinu, závodili, kdo doskočí dál, a malovali jsme si tam křídami.

„Proč si radši nemalujeme na vršcích?" ptal jsem se, když jsme druhý den jeli na stejné místo.

„Nemáme tam přece chodníky."

„Ale máme tam obecní tabuli a na tu si přece děti malují, mami."

Místo odpovědi mi věnovala takový pohled, že jsem se s ní dál už raději nedohadoval. Ten den jsme si moc nehráli, ale máma mi koupila časopis s mým oblíbeným komiksem na poslední stránce. Večer se odvážila přistoupit k poslední otevřené poštovní přepážce. Chvíli jí trvalo, než promluvila, ale nakonec se přidušeným hlasem zeptala, jestli je pan poštmistr v práci. Žena na přepážce jí důležitě odpověděla, že ano, ale že má jednání. Matka poděkovala za informaci a odešla.

Mohla na něj počkat, ale rozhodla se odjet domů.

Následující dny zuřivě nakupovala a vařila věci, které jsem na kamnech nikdy předtím neviděl. Pekla králíky, dělala vývary z kostí, nakládala ovoce a okurky.

„Doteď jsem moc nevařila a je na čase se to naučit," vysvětlovala své počínání, které se mi ani trochu nelíbilo, protože dřív si se mnou víc hrála, četla mi a brala mě ven, kdykoliv měla čas. To jsou věci, které ocením mnohem víc než králíka na smetaně nebo výpečky se špenátem. A tak jsem s ní alespoň jezdil na nákupy do města. Spousta věcí se sice dala sehnat u nás na vršcích, měli jsme jako obyvatelé naší obce dohromady i pole, ale máma tvrdila, že ve městě mají lepší věci.

„Dneska bude svíčková s knedlíky," oznámila mi ve vlaku cestou do údolí. „Každá správná hospodyně ji prý musí umět. Já nikdy neměla v plánu být hospodyní, ale co se dá dělat. Moje matka nikdy nevařila, proto to neumím, víš? Navíc jsem si nikdy nemyslela, že to po mně bude někdo chtít. Ale kdo nechce zůstat sám, musí se trochu snažit," zadívala se mi do tváře. Pochybuju, že ta slova myslela vážně. Když po pár vteřinách ticha pochopila, že nevím, co říct, pokračovala:

„Já ti tady říkám nesmysly, kterým nerozumíš, co? Představ si ale, že moje máma měla v mládí k ruce dvě hospodyně, pak se ale změnil svět a služky jsou luxusem, za který by se měl jeden spíš stydět. Asi proto nejsem umělkyně. Mezi všemi těmi kastroly a zástěrami od omastku člověk neoplývá povznášejícími myšlenkami."

Nevím přesně proč, ale měl jsem z mámina počínání divný pocit. Rozplynul se až v řeznictví, když při odchodu uklouzla na mokré podlaze a při pádu se koupenými hovězími kostmi píchla do boku. Jiní lidé by se styděli, zrudli a hned se postavili, ale máma ležela rozplácnutá na podlaze a smála se. Smála se opravdově a vypadala tak,

jak jsem ji měl nejraději. Co na tom, že ležela na špinavé podlaze a lidi kolem kroutili hlavami. Pak se zvedla a se smíchem jsme vyšli z krámu na ulici a mě uklidnilo, že moje milovaná, a občas bláznivá, máma, tak jak ji znám, pořád existuje. Z řeznictví zamířila do koloniálu, kde mi koupila třešňové lízátko a taky limonádu a pytlík plný oříšků v čokoládě.

Štěstí ji opustilo v momentě, kdy jsme zabočili do ulice vedoucí k nádraží a před námi kráčel on – poštmistr – a vedl si jakousi dámu v kostýmku. Matka se zastavila, ale nakonec to nevydržela, a když poštmistra míjela, strčila do něj ramenem a čekala, co se stane. Poštmistr asi také čekal, protože mlčel. Matka chvíli počkala, znovu se na něj otočila a předstírala překvapení, že ho napoprvé, když ho míjela, nepoznala.

„Myslela jsem, že se ti něco stalo."

„Že se mi něco stalo?" ptal se nechápavě poštmistr a žena vedle něj si ho k sobě přitáhla. Byla hubená a ani trochu se mi nelíbila. Ze saka jí vykukovaly dlouhé kostnaté ruce a zápěstí. Měla upravené vlasy, oranžovou rtěnku a velké zlaté náušnice. Snažila se, ale hezká nebyla. Neusmívala se, koutky úst měla svěšené. Matka byla daleko krásnější, a to přesto, že se choulila do starého svetru, umaštěného od kostí.

„Proč jsi nepřišel? Slíbil jsi to."

Kostnatá žena nejdřív se zdviženou bradou sledovala moji mámu, pak se podívala na poštmistra. Vypadala jako čarodějnice z komiksu, který zatím nikdo nenakreslil. Poštmistr nepromluvil, dáma ho chytila za rukáv a odtáhla pryč. Poštmistr se nebránil.

Matka se pevně objímala rukama, taška s kostmi ji pleskala do pravého stehna, a dlouhými kroky mířila k nádraží, ani jednou se neohlédla. Nestačil jsem jí, bál jsem se, že nasedne do vlaku a odjede beze mě. Brečel jsem a utíkal za ní.

„Musí z tebe vyrůst dobrý mužský. Nesmíš nikdy lhát. Rozumíš?" namířila na mě prst, jen co jsem dorazil na zastávku.

„Já ale přece nelžu! Proto jsem ti říkal, že ho nemám rád!"

„Měla jsem tě poslechnout," řekla matka a utřela si slzy z tváře.

Během následujících týdnů nám domů často chodily dopisy. Matka je četla pořád dokola a nakonec je vždycky spálila v kamnech. Tvářila se naštvaně, ale o tom, co v nich je, se mnou mluvit nechtěla.

Jednoho dne někdo zaklepal na dveře. Bylo úterý odpoledne, pamatuju si to přesně, přestože jsem tehdy ještě neuměl vyjmenovat všechny dny. Za těmi dveřmi mohli klidně stát moji kamarádi nebo nějaká mámina známá z obce, jenže přišel poštmistr a ta upravená dáma, které to opět neslušelo, stála vedle něj. Máma nevypadala překvapeně.

Nakráčeli dovnitř a matka jim uvařila čaj. Než jim ho donesla, bavila se ta cizí žena s poštmistrem o počasí a taky o rozbité pumpě na nádraží, kde si chtěli opláchnout ruce, když vystoupili z vlaku.

„Ta pumpa není rozbitá," vložil jsem se jim do hovoru. „Jen se musí narovnat ta páka, která je trochu šejdrem. Ale to musí pán přece vědět, pomáhal tam mámě s pumpováním mockrát."

Muž si odkašlal a cizí ženě se mezi obočím na chvíli objevila vráska. Potom vstala a šla k matce, která nervózním hlasem zdůraznila, že nepotřebuje pomoc, a vyzvala ji, aby si zase sedla. Žena ale předstírala, že to neslyší, zůstala v kuchyňském koutě a začala svou kostnatou rukou míchat čaj. „Na svůj věk je vyspělý, ale musí se s tím umět pracovat," poznamenala svým nepříjemně posazeným hlasem.

„Počkej chvíli," řekl opatrně poštmistr, „on by u toho neměl být."

„Budu spát zase v neckách?"

„Neprovokuj," obořil se na mě. Myslím, že se na mě chtěl utrhnout už dávno, ale neudělal to, protože měl matku rád.

„Běž umýt kastroly, prosím tě," vyzvala mě laskavým tónem máma.

Aby od té ženské nemusela poslouchat, že mě neumí vychovávat, přikývl jsem.

„Elo, nechceme se tě dotknout nebo tě naštvat, ale říkali jsme si, že by mu u nás možná bylo líp." Poštmistr se dotkl matčina levého ramene, aniž by to tu cizí ženskou rozhodilo, jako by si to spolu celé připravili dopředu. Kastrol mi upadl do mycáku, voda mi vystříkla na oblečení i na podlahu. Ostatní dělali, že to nevidí.

„Bude mít dobré boty, zimní oblečení, dostatek rukavic, aby si je mohl vyměnit, když si jedny namočí, a dáme mu vzdělání. Ve městě mu bude líp než tady. Že?" podívala se na poštmistra kostnatá čarodějnice. Vším, co říkala, dávala matce najevo, že moc dobře věděla, co její manžel prováděl a že s námi trávil čas. A věděla tak nejspíš i o tom, že jsme byli s jejím manželem a mou matkou sáňkovat

a mně se promočily rukavice a tolik mě zábly ruce, až jsem doma strašně plakal a zařekl se, že už se sněhu nikdy ani nedotknu.

Poštmistr vehementně kýval, aby dal najevo, že s manželkou ve všem souhlasí, a tvářil se, jako by řešil něco naprosto běžného. „Elo, sama jsi říkala, že je toho na tebe moc. Že to občas nezvládáš."

„Že něco nezvládám? Každá máma si občas myslí, že něco nezvládá, že na všechny ty věci nestačí, ale pravda to většinou nebývá. Přijdete si sem a myslíte si, že se vzdám svého dítěte? V jakém století proboha žijete? Jste normální?"

Poštmistr dál pokračoval ve svém monologu, mámu neposlouchal.

„Vyřídit vše potřebné bude snadné, máme spoustu konexí," matčin bývalý nápadník si odkašlal, teď už na něm bylo vidět, že se trochu stydí. Jeho žena ale vypadala spokojeně.

Bylo mi špatně. Ze všech mužů, kteří za mámou chodili, byl tenhle nejhorší. Poštmistrova žena strhla utěrku zavěšenou nad kamny a došla mi ji podat.

„Utřeme to spolu, jo?" významně se podívala na podlahu, kde pomalu praskaly mydlinky. Utěrku jsem si od ní nevzal. Žena ji svýma kostnatýma rukama složila a položila na okraj opěradla židle. „Je to váš domov a vaše věc, ale bude lepší, když tu podlahu utřeš, aby dřevo neztrouchnivělo."

Matka začala nahlas řvát, aby vypadli. Poštmistr byl venku první. Dáma ještě zůstala uvnitř. Byla úplně klidná a dívala se mi do očí. „Kryštofe," začala opatrně.

„Nikam s vámi nepůjdu! Nikdy!" odmítl jsem ji pustit ke slovu. Přitiskla mi své chladné dlaně na tváře a zblízka si

mě prohlížela s pootevřenou pusou. Její nasládlý dech se mi usadil v nose. Připadala mi odporná.

„Jsi nešťastná, protože za mnou leze tvůj chlap, protože jsi vyschlá a nemůžeš mít děti! Ale u mě nepochodíš, děvenko. Vypadni! No, na co čekáš? Vypadni!"

Žena si mě pořád prohlížela, na okamžik mi zaryla nehty do tváří a bylo jasné, že jestli mě hned nepustí, matka po ní skočí.

„Kdybyste pro začátek potřebovala pro malého teplé oblečení, třeba rukavice, dejte vědět," řekla vetřelkyně jízlivě, než konečně vypadla.

Matka se styděla a nikdy se k téhle situaci už nevrátila. Poštmistra jsem tehdy viděl naposledy, ale z hlavy ho už nikdy nedostanu. Stále se bojím, že se jednoho dne vrátí a odvede si mě.

5

Možná maminka utekla, aby se nás mohla snáz vzdát. Možná je za dveřmi někdo, kdo nás předá těm bezdětným manželům. Může za nimi být sám poštmistr.

„Otevřete! Rychle!" trvá dál na svém ten muž. „Tak dělejte. Už to nebudu opakovat! Jestli mě nepustíte dovnitř, půjdu pryč!" zvýší muž hlas. Poštmistra v něm nepoznávám, zní mladě.

Bojím se pořád víc. Člověk za dveřmi šoupe podrážkami o rohožku. Co když je to někdo, kdo zná odpovědi na všechny mé otázky ohledně maminky?

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázku z knihy Můry.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.